

STRESZCZENIE POPULARNONAUKOWE – TATAS

Jednym z najważniejszych wyzwań stojących przed europejskim i amerykańskim społeczeństwem jest pozorny kompromis pomiędzy zaufaniem do władzy (*trust*), a przejrzystością jej działań (*transparency*), w kontekście polityki bezpieczeństwa (*security*). Podczas gdy zaufanie do rządów jest rekordowo niskie, a społeczeństwa domagają się przejrzystości prowadzonej polityki, władze stają przed koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa obywatelom przed zagrożeniami zewnętrznymi, wdrażając procedury inwigilacyjne (*surveillance*). Działania amerykańskiej Narodowej Agencji ds Bezpieczeństwa (NSA) są powszechnie postrzegane jako czynnik ograniczający zaufanie do rządu USA, zarówno ze strony społeczeństwa, jak i rządów innych państw. Pomimo tego, niewiele jest opracowań naukowych na temat relacji pomiędzy zaufaniem publicznym do rządu, przejrzystością jego działań oraz jego polityką inwigilacyjną.

Celem projektu jest krytyczna analiza powiązań pomiędzy inwigilacją, zaufaniem i przejrzystością, zwłaszcza na styku bezpieczeństwa narodowego, prawa i polityki. Projekt stawia dwa kluczowe pytania badawcze: 1. W jaki sposób zaufanie i przejrzystość wpływają na działania inwigilacyjne rządu stanowiące ważne narzędzie wewnętrznej i zewnętrznej polityki państwa? 2. Jakie są transatlantyckie skutki amerykańskiej polityki inwigilacyjnej, zwłaszcza z perspektywy Niemiec i Polski, i w jaki sposób polityka ta jest współcześnie legitymizowana?

Badania mają na celu lepsze zrozumienie teoretycznych i empirycznych relacji między zaufaniem publicznym do rządu, przejrzystością jego działań i procedurami inwigilacyjnymi w ramach polityki bezpieczeństwa. Choć wszystkie trzy pojęcia były analizowane indywidualnie w literaturze amerykańskiej i europejskiej, to jednak rzadko decydowano się na ich wspólną analizę, zwłaszcza z perspektywy nauk politycznych i stosunków międzynarodowych. Oryginalność projektu polega nie tylko na analizie powiązań między tymi pojęciami, ale również na badaniu ich oddziaływania na system polityczny i prawny, z perspektywy wewnętrznej i międzynarodowej. Istotne zwłaszcza jest skonfrontowanie amerykańskiego podejścia do problemu zaufania, przejrzystości i inwigilacji z kierunkami współczesnej polityki europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem Niemiec i Polski.